

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 22. 4. 2013
Č. j.: SRS 022704/2013

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 4 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 15. 4. až 21. 4. 2013

1. Počasí

V období 15. 4. až 21. 4. začalo pravé jarní „aprílové“ počasí, kdy přišla náhlá změna teploty (ochlazení), místy byl silný vítr, střídání srážek v kombinaci s pěkným slunečným počasím. Toto počasí je zapříčiněno studeným vzduchem a vodou v mořích na severní polokouli a slunečním zářením, které má intenzitu jako v srpnu. Zemský povrch se proto silně zahřívá včetně spodní vrstvy vzduchu. Horní vrstvy ovšem zůstávají studené. Rozdílné teploty vzduchu v různých vrstvách atmosféry zapříčiňují jeho silné promíchávání, jehož důsledkem jsou přeháňky a bouřky.

Ve sledovaném období pokračovalo polojasné, až slunečné počasí s občasnými dešťovými přeháňkami. Počasí v závěru sledovaného období přineslo přechodné ochlazení, přívalové deště a místy se objevily i první bouřky. Proudil mírný vítr, který v bouřkách přechodně zesílil. Průměrné denní teploty se pohybovaly v rozmezí 9 °C až 28 °C. Noční průměrné teploty se držely kolem 5 °C až 10 °C. Celkový úhrn dešťových srážek ve sledovaném období byl velmi rozdílný podle jednotlivých lokalit, např. Chrastava – 4 mm, Česká Lípa – 14 mm, Slatina pod Házmburkem – 6 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty ozimých plodin dobře regenerují. Zvýšené teploty zapříčinily urychlení vývoje sledovaných škodlivých organismů. Poslední **silné mrazy** poškodily především ozimou řepku, lokálně i ozimý ječmen. Teplé slunečné počasí umožnilo zemědělcům provádět jarní práce na polích i v oblastech s vyšší nadmořskou výškou. Zde se urychleně připravuje půda pro setí jarních plodin a následně začíná setí, pokračuje se v přihnojování ozimů, v pratotechnických pracích na loukách a pastvinách a s prořezávkou ovocných dřevin. V nižších a teplejších polohách velmi rychle postupuje setí jařin, probíhá setí cukrovky, hořčice, kukuřice a slunečnice, výsadba brambor a košťálové zeleniny. Ve chmelnicích je dokončován jarní řez a pokračuje drátkování. V Polabí je třeba (v důsledku nedostatku přímých srážek) zavlažovat vysázenou sadbu zeleniny. Jarní přípravu půdy však zároveň velmi často komplikují stále zamokřené lokality, které budou muset být (po vyschnutí) dosety náhradní plodinou. Začala herbicidní ochrana cukrovky, insekticidní a fungicidní ochrana porostů řepky. V sadech byly aplikovány měďnaté přípravky i první insekticidní postřiky proti hmyzím škůdcům. Také zahrádkáři a malopěstitelé s velkou intenzitou sází brambory, začali s výsevem a výsadbou zelenin a okrasných rostlin. Dále pokračují s fungicidním postřikem broskvoní (i opakovaným), jarními postřiky ovocných dřevin, přihnojováním, úpravou ploch ap.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 22-29 BBCH, tj. 2 až 9 a více odnoží viditelných)

V okrese Louny (Lipenec, 18. 4. a v Lužci na Podbořansku., 17. 4.) byl pozorován první výskyt **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**.

První pravidelné pozorování napadení rostlin se provádí ve fázi sloupkování. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid feosferiové skvrnitosti pšenice u 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Při méně vlhkém počasí lze považovat za prahovou hodnotu 15-40 % napadených listů, při trvajících bohatých srážkách 5-15 % napadených listů. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Při monitoringu kříška polního byl v okrese Louny (Lipenec, 18. 4.) pozorován první výskyt **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

Příznaky napadení jsou podélné úzké pruhy mezi listovými žebry vykousané brouky a larvami. Larvy na rozdíl od brouků ponechávají při žíru dolní pokožku listů neporušenou. Žloutnou a vadnou listy. Nejvíce bývají napadány okraje porostů. Hodnotí se počet dospělců obou druhů kohoutků a počet vajíček a larev. Kohoutci se vyskytují ve škodlivém množství v několikaletých cyklech. Larvy jsou škodlivější než dospělci. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Jarní obilniny jsou k napadení citlivější než ozimé.

Přípravky na ochranu rostlin aplikujeme na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. Ekonomický práh škodlivosti nastává při výskytu 0,3 a více dospělců na 1 smyk a při 0,4 a více vajíček a larev na 1 odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 24–30 BBCH, tj. čtvrtá odnož viditelná až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Porosty ozimého ječmene v okrese Louny (Žatecko) lokálně vykazují **poškození jarními mrazy**, které doprovázel silný mrazivý vítr. Rostliny na návětrné straně jsou silně poškozeny v Tuchořicích (18. 4.) a středně poškozeny v Lubenci (17. 4.).

V okrese Litoměřice (Křesín, 17. 4.) bylo pozorováno silné **poškození porostu zamokřením** - rostliny mají slabou kořenovou soustavu a žloutnou.

Slabé výskyty **sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis* var. *nivalis*)** byly zjištěny i ve vyšších polohách okresu Semily.

První výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byly pozorovány v okresech Ústí nad Labem (Řehlovice, 18. 4.) a Litoměřice (Liběšice u Litoměřic, 18. 4.). V Liběšicích šlo zároveň o výskyt střední.

Na ječmeni: od konce sloupkování na čepelích a pochvách listů zprvu vodnaté, modravě šedé skvrny, obvykle 0,5-2 cm dlouhé, které záhy od středu usychají a mění barvu na šedobílou. Tvar skvrn oválný až podélný, často s jedním koncem špičatým. Skvrny dostávají tmavohnědý okraj, který ostře ohraničuje skvrnu od zdravého pletiva. Pokud vznikne skvrna na bázi listové čepele, může přerušit úplně přísun živin a list zasychá. Od mléčné zralosti mohou být napadány i klasy, příznaky však jsou méně nápadné.

Použití fungicidu přichází v úvahu obvykle od fáze 37 DC (objevení posledního listu) do fáze 39 DC (plně vyvinutý praporcový list) při šíření choroby. Za orientační prahovou hodnotu lze považovat u ječmene 20-30 % napadených druhých až čtvrtých listů shora. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených na spálu ječmene lze přitom sčítat skvrny spály a síťovité skvrnitosti ječmene. Při pozdější aplikaci fungicidů je třeba pečlivě zhodnotit možnost použití přípravku na ochranu rostlin při dodržení ochranné lhůty.

V okrese Ústí nad Labem (Řehlovice, 18. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**.

Pravidelné pozorování napadení rostlin padlím ječmene se provádí ve fázích plného odnožování a objevení se 2. kolínka (RF 25 a 32 BBCH). Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se doporučuje v období sloupkování, při dosažení prahu škodlivosti, jestliže více než 10 % rostlin (odnoží) je napadeno padlím ječmene.

V okrese Ústí nad Labem (Řehlovice, 18. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **kyjatyk travní (*Metopolophium dirhodum*)**.

Tato mšice se nachází především na listech. Při masovém výskytu způsobují všechny druhy mšic poškození rostlin sáním, přenosem viróz a vylučováním medovice. Největší škody působí v období kvetení a mléčné zralosti. V porostu se kontroluje 50 odnoží odebraných při průchodu porostem minimálně 20 metrů od okraje porostu.

Přímá ochrana aficidy a insekticidy je vhodná koncem metání, při výskytu 3 a více mšic na jednu kontrolovanou odnož v období konce metání.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19-32 BBCH, tj. 6 až 9 a více listů vyvinuto až 2. internodium viditelné)

Porosty jsou lokálně poškozeny **mrazovým poškozením vrcholu řepky** místy i silně. Poškození se projevuje rozpadem vnitřních pletiv uvnitř rostliny nebo „vyslepnutím“ vrcholového květenství. Pěstitelé se snaží ošetřit poškozené rostliny houbovými pesticidy proti druhotné nákaze škodlivými činiteli. Mrazové poškození bylo pozorováno v okresech Česká Lípa (Brniště, Kravaře 18. 4.) a Louny (Hřivice, 18. 4. a Liběšice, 17. 4.).

První výskyty dospělců **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** byly pozorovány v okresech Česká Lípa (Kravaře, 18. 4. a Sosnová u České Lípy, 16. 4.), Děčín (Velká Bukovina, 19. 4.), Chomutov (Droužkovice, 15. 4.), Liberec (Chrastava 17. 4.), Litoměřice (Chotěšov, 16. 4.), Louny (Černochoh, Hřivice, Liběšovice a Lužec, 16. 4. - 18. 4.), Most (Havraň, 15. 4.), Teplice (Měrunice, 17. 4.). V průběhu období byl zaznamenán již i střední výskyt škůdce v okrese Louny (Černochoh, 18. 4.).

První výskyty dospělců **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** byly pozorovány v okresech Česká Lípa (Sosnová u České Lípy, 16. 4. a Kravaře, 18. 4.), Chomutov (Droužkovice, 15. 4.), Liberec (Chrastava 17. 4.), Litoměřice (Chotěšov, 16. 4.), Roudnice n. L., 18. 4.), Louny (Černochoh, Hřivice, Liběšovice a Lužec, 16. 4. - 18. 4.), Most (Havraň, 15. 4.), Semily (Mašov u Turnova, 18. 4.), Teplice (Měrunice, 17. 4.), Ústí nad Labem (Dubice nad Labem a Habrovany, 18. 4.). V průběhu sledovaného období byl zaznamenán již i střední výskyt tohoto škůdce v okresech Česká Lípa (Sosnová u České Lípy, 18. 4.), Litoměřice (Roudnice n. L., 18. 4.) a Louny (Černochoh, 18. 4.). Na Litoměřicku již bylo zjištěno i poškození rostlin žírem krytonosců a na hlavním stonku, v místě poškození, bylo nalezeno vajíčko krytonosce řepkového.

Pozorování imag krytonosců se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách, nebo na 2 žlutých lepových deskách, od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

První slabé výskyty dospělců **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byly pozorovány v okresech Česká Lípa (Kravaře, 18. 4. a Sosnová u České Lípy, 16. 4.), Chomutov (Droužkovice, 15. 4.), Liberec (Chrastava 17. 4.), Litoměřice (Chotěšov, 16. 4.), Louny (Černochoh, Hřivice, Liběšovice a Lužec, 16. 4. - 18. 4.), Most (Havraň, 15. 4.), Semily

(Mašov u Turnova, 18. 4., Sekerkovy Loučky, 18. 4. a Volavec, 17. 4.), Teplice (Měrunice, 17. 4.), Ústí nad Labem (Habrovany, 18. 4.).

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1 x týdně od dosažení teploty 9 °C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50 ti rostlin (10 míst x 5 květenství). Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.

Téměř na všech výše uvedených lokalitách byl pozorován první výskyt dospělců **dřepčíka olejového (Psylliodes chrysocephala)** a výskyt jeho larev (slabý) byl pozorován pouze v okrese Litoměřice (Roudnice n. L., 18. 4.).

Chemická ochrana se obvykle provádí od konce září do poloviny října na základě zjištěného náletu dospělců do porostu. Musí být provedena před kladením vajíček, v současném období je bezpředmětná.

V okrese Louny (Hřivice, Liběšovice, Lužec, 16. 4. - 18. 4.) byl pozorován první výskyt **dřepčíka zelného (Phyllotreta nemorum)**.

V okrese Liberec (Kobyly, 16. 4.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)**.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku jarní vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50-ti užívaných nor na 1 ha.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 01 BBCH, tj. hlíza nenarašena)

V okrese Litoměřice (Libotenice, 16. 4.) byl při náhodném průzkumu pozorován výskyt larev **kovaříkovitých (Elateridae)**.

Ochrana proti drátovcům, je velmi obtížná. Je proto nutné s nimi bojovat v rámci celého osevního postupu. Ke snížení výskytu přispívá pečlivé mechanické obdělávání půdy a zařazování odolných plodin do osevního postupu – luskoviny, olejnin

Půdní dezinfekce se doporučuje jen na pozemcích, kde byl půdními výkopky zjištěn výskyt 20 a více drátovců na 1 m².

PASTVINY, LOUKY, TTP

Silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl pozorován v okresech Česká Lípa (Litice, 16. 4.), Děčín (Bynovec a Valkeřice, 16. 4., Brtníky, Doubice, Krásná Lípa, Staré Hrabčín a Staré Křečany, 17. 4.) a Liberec (Karlínky, 15. 4.). Střední výskyt byl pozorován v okresech Česká Lípa (Heřmanice u Žandova, 16. 4.) a Děčín (Veselé, 17. 4.).

Pozorování a ošetření porostů – viz řepka ozimá.

CHMEL (RF 07-09 BBCH, tj. chmelová babka s viditelným stonkem /neořezaná/ až vzcházení po ořezu, první stonky pronikají nad povrch půdy)

V okrese Litoměřice (Vědomice, 16. 4., Liběšice a Siřejovice, 18. 4.) byl pozorován první výskyt dospělců **dřepčíka chmelového (Psylliodes attenuata)** na neseřiznutých výhonech rašícího chmelu, na lokalitě Vědomice šlo zároveň o výskyt střední.

Ochranný zásah proti jarní generaci dřepčika chmelového se doporučuje provést při zjištění střední intenzity napadení, tj. poškození (děrování) 5-10 % listové plochy.

V okresech Litoměřice (Liběšice, 18. 4.) a Louny (Horní Ročov, 18. 4.) byl pozorován první výskyt dospělců **lalokonosce libečkového (Otiiorhynchus ligustici)**.

Pozorování se provádí 1 x týdně od začátku rašení výhonků chmele po řezu, až do zavedení chmele. Zjišťuje se počet brouků na 20 ti náhodně označených místech chmelnice a pěti rostlinách za sebou. Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 100 a více brouků na 100 rostlin chmele.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 03-10 BBCH, tj. konec zaoblování pupenů, šupiny pupenů světle zbarvené s některými částmi hustě pokrytými chlupy až zelené špičky listů vyrostlé asi 10 mm nad šupiny, oddělování prvních listů – stadium myší ouško)

V okrese Louny (Želkovice, 18. 4.) byl pozorován střední výskyt zimních vajíček **svilušky ovocné (Panonychus ulmi)**.

Výskyt vajíček se zjišťuje v průběhu zimy nebo před rašením na 20 náhodně odebraných dvou až tříletých 20 cm dlouhých větévkách (celkem 4 m) a výsledek se přepočte na 1 m délky. Ošetření na jaře doporučujeme v případě výskytu zimních vajíček svilušky ovocné nad kritické množství, to je 1000 a více na 1 m délky větévek.

V okrese Litoměřice (Kamýk, 19. 4.) byli pozorováni dospělci **mery skvrnité (Cacopsylla pyri)** a pod mikroskopem i vajíčka nakladená v pupenech. Na stejné lokalitě bylo zjištěno poškození pupenů žírem **květopasa jabloňového (Anthonomus pomorum)**.

Pozorování se provede 2 x v týdenním intervalu, v období zeleného pupene až myšího ouška, zjišťuje se počet ulovených dospělců květopasa jabloňového ulovených sklepním do sklepávadla. Jabloně se ošetřují v době úživného žíru brouků, od začínající fenofáze myšího ouška, jakmile se vyskytne jeden den s teplotou ve 14 hodin přesahující 17 °C. Za chladného jara nebo při malé násadě plodů se doporučuje ošetření za 14 dní opakovat. Protože květopas jabloňový klade jen do nerozvitých pupenů, ošetření v době květu jabloní je již neúčelné.

V okrese Litoměřice (Kamýk, 19. 4.) byl pozorován první výskyt larev (vylíhlých ze zimních vajíček) **mšice jitrocelové (Dysaphis plantaginea)**. V okrese Litoměřice (Klapý, 18. 4.) byl pozorován první výskyt larev **mšice jabloňové (Aphis pomi)**.

Jabloně se ošetřují před květem v případě výskytu 25 a více vajíček mšic na 1 m délky větévek nebo v případě výskytu 0,1 a více jedinců mšice jabloňové, nebo 1 a více jedinců mšice jitrocelové v průměru na jednu květní nebo listovou růžici. Po odkvětu se jabloně ošetřují jakmile se zjistí tvořící se kolonie mšic.

V okrese Litoměřice (Kamýk, 19. 4.) byl pozorován silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)**. Střední výskyt byl pozorován v okrese Česká Lípa (Pavlovice u Jestřebí, 16. 4.).

Pozorování a ošetření porostů – viz řepka ozimá.

BRSLÉN (RF 10 BBCH, tj. oddělování prvních listů)

V okrese Litoměřice (Libotenice, 16. 4., Slatina pod Házmburkem, 11. 4. a Žitenice, 19. 4.) probíhá líhnutí prvních zakladatelek **mšice makové (Aphis fabae)** ze zimních vajíček. V okrese Louny (Postoloprty, 18. 4.) bylo pozorováno ukončení líhnutí larev zakladatelek.

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Za Oblastní odbor Louny zpracovali: Luboš Pomichálek
Ing. Aleš Janeček